

Onderwerp: Door eigen bijdrage voor maaltijden krijgen dak- en thuisloze mensen geen hap meer door hun keel

Cluster: Maatschappelijke Ontwikkeling
Portefeuille: Zorg, Ouderen, Jeugdzorg
Portefeuillehouder: Ronald Buijt

Van: Baukje Hegeman
Telefoon: 06 28642543

Uw kenmerk: 24bb008071
Ons kenmerk: M2411-3709 - 25bo002763

Datum: B&W 28 januari 2025

Aan de gemeenteraad

Op 19 november 2024 stelden raadsleden M. Vogelaar (PvdA), A. Kockelkoren (GroenLinks) en T.J. Vonk (ChristenUnie) ons schriftelijke vragen over 'Door eigen bijdrage voor maaltijden krijgen dak- en thuisloze mensen geen hap meer door hun keel' (24bb008071).

Inleidend wordt gesteld:

In een periodiek overleg met Rotterdamse maatschappelijke organisaties die zich inzetten voor dak- en thuislozen hebben we uit het veld begrepen dat de invoering van een eigen bijdrage voor maaltijden in de maatschappelijk opvang per september jl., tot gevolg heeft dat ongeveer 2/3 van de mensen in de opvang geen gebruik meer maakt van de maaltijden. Het is vaak geen onwil om te betalen voor eten maar puur een gebrek aan geld of het in de overlevingsstand staan waardoor het niet lukt om dagelijks geld over te houden voor eten.

Daarbij vernemen we dat dit ook tussen gebruikers van maatschappelijke organisaties voor conflicten zorgt door een gevoel van ongelijke behandeling.

Hieronder volgen de vragen en onze beantwoording:

Vraag 1:

Is de wethouder bekend met de signalen vanuit maatschappelijke organisaties dat ca. 2/3 van de mensen in de maatschappelijke opvang geen maaltijd meer nuttigt sinds invoering van de eigen maaltijdbijdrage in september jl.?

Antwoord:

Het beeld dat er minder maaltijden worden afgenomen is ons bekend, maar het percentage van 2/3 blijkt niet uit de informatie die wij van de maatschappelijke organisaties hebben ontvangen. We zien hierbij een onderscheid tussen aanbieders waar voorheen al een vergoeding werd gevraagd en waar dit nog niet het geval was. Ook zien we ondertussen weer een stijging in de afname van maaltijden.

Vraag 2:
Wat vindt de wethouder van deze ontwikkeling?

Antwoord:

De bijdrage voor de maaltijden is nieuw, dit betekent dat zowel cliënten als medewerkers moeten wennen aan de nieuwe situatie, maar we zien ondertussen wel verbetering. Met de opvangorganisaties is afgesproken dat we de voortgang monitoren en evalueren.

Vraag 3:

Kan de wethouder aangeven hoe hij het belang van het stimuleren van zelfredzaamheid van mensen in de maatschappelijke opvang heeft afgewogen tegenover de gezondheidsrisico's wanneer mensen geen gebruik meer maken van een dagelijkse gezonde maaltijd?

Antwoord:

Wij vinden het belangrijk - voor de gezondheid van cliënten - dat cliënten een gezonde maaltijd nuttigen. Daarnaast vinden wij het belangrijk dat cliënten in voorbereiding op de volgende woonplek al gewend zijn dat zij in hun dagelijks leven rekening moeten houden met het bekostigen van boodschappen en maaltijden. Voor de maaltijden vragen opvangaanbieders slechts een kleine bijdrage: maximaal € 3 per dag voor drie maaltijden. Soms ontbreekt een inkomen of is een cliënt om andere redenen niet in staat om een bijdrage te kunnen voldoen voor de maaltijd. In deze situaties kunnen opvangaanbieders een uitzondering maken en de maaltijd gratis verstrekken.

Vraag 4:

Hoe schat de wethouder de veiligheidsrisico's in nu na enkele maanden na invoering van de eigen bijdrage al blijkt dat er een toename is van mensen in de maatschappelijke opvang die overgaan tot het overhoophalen van prullenbakken op straat (op zoek naar eten en/of blikjes en flesjes met statiegeld) of winkeldiefstal om in hun eten te voorzien?

Antwoord:

Het door u veronderstelde causale verband herkennen wij niet. Cliënten worden gestimuleerd om in de opvang hun maaltijden te nuttigen, waarbij geldt dat cliënten met inkomen wordt gevraagd €3,- per dag te betalen voor drie maaltijden. Voor dit bedrag kunnen cliënten drie volledige en gezonde maaltijd nuttigen.

Vraag 5:

Kan de wethouder ingaan of er uitvoeringsrisico's zijn die kunnen ontstaan door ongelijke behandeling tussen dak- en thuisloze mensen? Kan daarbij worden aangegeven of die risico's in de praktijk al zijn opgetreden?

Antwoord:

Voorafgaand aan de invoering van de eigen bijdrage was er een ongelijke situatie: bij sommige aanbieders moest er al een bijdrage worden betaald voor de maaltijden, bij andere aanbieders niet. Met de invoering van de eigen bijdrage voor alle aanbieders zijn juist deze onwenselijke verschillen weggenomen.

Vraag 6:

Is de wethouder bereid om een alternatieve wijze van het innen van een eigen bijdrage voor maaltijden te onderzoeken? Concreet stellen de PvdA Rotterdam, GroenLinks Rotterdam en ChristenUnie Rotterdam het inhouden van de eigen bijdrage op de (participatie)uitkering voor. Dit is een oplossing die in verschillende andere gemeenten in Nederland succesvol wordt toegepast.

Antwoord:

In aanloop naar de invoering van de eigen bijdrage zijn verschillende methoden verkend om de eigen bijdrage te innen. Om verschillende redenen is ervoor gekozen om de opvangaanbieder te vragen de eigen bijdrage te innen. Allereerst geldt dat de gemeente dit alleen kan doen voor de cliënten met een uitkering op basis van de Participatiewet en slechts circa 50% van de cliënten die in de opvang verblijft heeft een uitkering. Dit betekent dat aanbieders op locatie moeten bijhouden of iemand een uitkering op basis van de Participatiewet ontvangt of niet en vervolgens alsnog een bijdrage moeten vragen aan de cliënten zonder uitkering. Dit zou een veel zwaardere (administratieve) last voor de aanbieders betekenen.

Daarnaast heeft Valente dit jaar uitvraag gedaan naar de eigen bijdrage bij opvangorganisaties in Nederland. Hieruit blijkt dat bij 77% van de locaties een bijdrage wordt gevraagd. 60-70% van de zorgaanbieders int de eigen bijdrage zelf (pin/contant). Uit de uitvraag blijkt dat in gemiddeld 73% van de gevallen daadwerkelijke betaling plaatsvindt.

Burgemeester en wethouders van Rotterdam,

De secretaris,

G.J.D. Wigmans

De burgemeester,

C.J. Schouten